

Sygn. akt V **GC 2343/17 upr**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSR Ryszard Kołodziejski
Protokolant:	Stażysta Adrianna Albert

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2018 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w T.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w T. kwotę 771,16 zł (siedemset siedemdziesiąt jeden złotych szesnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 lutego 2017 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałej części oddala powództwo;

III zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 644,77 zł (sześćset czterdzieści cztery złote siedemdziesiąt siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt V GC 2343/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 czerwca 2017 roku powód (...) Sp. z o.o. w T. wystąpił na drogę sądową przeciwko pozwanemu (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 1 324,66 złotych z odsetkami i kosztami procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód twierdził między innymi, że w dniu 14 grudnia 2016 roku doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód marki R. (...) o nr rej. (...), należący do poszkodowanej J. K.. Sprawca szkody posiadał ubezpieczenie OC u pozwanego. Poszkodowana w dniu 3 stycznia 2017 wynajęła od powoda samochód zastępczy, a wraz z umową najmu zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności przysługującej jej przeciwko pozwanemu z tytułu odszkodowania za najem samochodu zastępczego. Najem samochodu trwał do 11 stycznia 2017 roku, kiedy to naprawiony został uszkodzony w wyniku zdarzenia samochód poszkodowanej. Po zakończeniu najmu powód wystawił poszkodowanej fakturę VAT na kwotę 1 878,16 złotych. Pozwany wypłacił odszkodowanie w kwocie 553,50 złotych uznając za uzasadniony najem w wymiarze 3 dni, po zastosowaniu stawki dziennej w kwocie 150,00 złotych netto (184,50 złotych brutto). Na dochodzoną kwotę 1 324,66 złotych złożyły się – różnica między wynikającym z faktury, a wypłaconym czynszem najmu w kwocie łącznej 922,50 złotych oraz nieuznanym przez ubezpieczyciela kosztem podstawienia i odbioru auta w kwocie 402,16 złotych.

Nakazem zapłaty z dnia 22 sierpnia 2017 roku w postępowaniu upominawczym V GNC 2555/17 referendarz sądowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany zaskarżył skutecznie nakaz zapłaty wnosząc sprzeciw z dnia 25 września 2017 roku i żądając oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska – nie kwestionując okoliczności zdarzenia szkodowego – pozwany twierdził między innymi, że kwestionuje roszczenie co do zasady, w tym faktyczną odpłatność z tytułu wynajmu – podnosząc, iż zapis co do odpłatności wynajmu został sporządzony wyłącznie na potrzeby dochodzenia odszkodowania od ubezpieczyciela. Zdaniem pozwanego umowa najmu miała charakter bezgotówkowy, a sama poszkodowana nie poniosła wydatków związanych z wynajmem. W ocenie pozwanego żądanie powoda jest w istocie sprzeczne ze społeczno - gospodarczą funkcją prawa do odszkodowania i w jego ocenie nie zasługuje na ochronę prawną. Niezależnie od tego pozwany zakwestionował roszczenie powoda co do wysokości, Pozwany nie zakwestionował samej stawki przyjętej przez powoda, a zakwestionował wymiar okresu najmu, i uznał za uzasadniony okres 3 dni. Pozwany stwierdził, że na okres ten składają się 2 dni rzeczywistej naprawy pojazdu oraz jeden dzień na wydanie pojazdu. Pozwany zakwestionował również żądanie w zakresie kwoty podstawienia i odbioru samochodu. Zdaniem pozwanego poszkodowana bezpodstawnie wynajęła samochód od powoda, który ma siedzibę w T., podczas gdy w G., w którego okolicach poszkodowana ma miejsce zamieszkania, też funkcjonują wypożyczalnie samochodów zastępczych. W ten sposób poszkodowana, zdaniem pozwanego przyczyniła się do zwiększenia szkody. Niezależnie od powyższego pozwany zakwestionował legitymację powoda do dochodzenia przedmiotowego roszczenia – w tym zakresie pozwany nie przedstawił bliżej swojego stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 14 grudnia 2016 roku doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód marki R. (...) o nr rej. (...) należący do J. K.. Sprawca zdarzenia posiadał ubezpieczenie OC u pozwanego – (...) S.A. w W..

Uszkodzenia samochodu nie pozwalały na użytkowanie go w ruchu drogowym. Dopiero w dniu 3 stycznia 2017 roku, po wypłaceniu odszkodowania z tytułu uszkodzeń samochodu, oraz z uwagi na brak wolnych terminów poszkodowana oddała pojazd do naprawy.

Z uwagi na brak możliwości korzystania ze swojego samochodu, oraz konieczność dojazdów do lekarzy, tego samego dnia poszkodowana zawarła z (...) Sp. z o.o. w T. umowę najmu samochodu zastępczego. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, strony uzgodniły stawki dzienne najmu: za 1-4 dni – 170,00 złotych, za 5-15 dni – 150,00 złotych, za 16 i więcej dni – 140,00 złotych. Strony uzgodniły również opłatę za podstawienie i odbiór – po 163,48 złotych za każdą z tych czynności.

Samochód zastępczy został podstawiony do warsztatu w P., gdzie poszkodowana oddała uszkodzony w dniu 14 grudnia 2016 roku swój samochód.

Jednocześnie tego samego dnia poszkodowana i powód zawarli umowę przelewu wierzytelności przysługującej poszkodowanej przeciwko pozwanemu z tytułu odszkodowania za najem samochodu zastępczego. Poszkodowana o zawarciu umowy przelewu wierzytelności powiadomiła pozwanego.

Najem samochodu zastępczego trwał 8 dni i zakończył się w dniu 11 stycznia 2017 roku. Przy czym tego samego dnia poszkodowana i powód zawarli aneks do umowy najmu, w którym podwyższyły ostatecznie opłatę za podstawienie do kwoty 201,08 złotych, uzgodniły ostateczną opłatę za najem w kwocie 1 476,00 złotych oraz uzgodniły opłatę za odbiór pojazdu na kwotę 201,08 złotych. Samochód zastępczy został odebrany przez powoda spod warsztatu w P..

Tego samego dnia powód wystawił poszkodowanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 1 878,16 złotych.

Rzeczywisty i uzasadniony okres najmu winien trwać 5 dni. Na ten okres złożyć się powinny 2 dni technologicznego czasu naprawy, oraz 3 dni czasu oczekiwania na części oraz czynności związanych z przyjęciem samochodu do naprawy i jego odbiorem po jej przeprowadzeniu.

Pismem z dnia 17 stycznia 2017 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 1 878,16 złotych.

W dniu 1 lutego 2017 roku pozwany wypłacił kwotę 553,50 złotych tytułem odszkodowania za najem samochodu zastępczego. Z kolei pismem z dnia 3 lutego 2017 roku powód wezwał ostatecznie pozwanego do zapłaty kwoty 1 878,16 złotych. Pismem z tego samego dnia pozwany poinformował powoda, że ponowna analiza sprawy nie dała podstaw do zmiany dotychczasowego stanowiska.

/dowód: umowa najmu k. 12, umowa przelewu wierzytelności k. 13, aneks do umowy najmu k. 14, zawiadomienie o dokonaniu przelewu wierzytelności k. 15, oświadczenie poszkodowanej k. 18-19, faktura VAT nr (...) k. 20, wezwanie do zapłaty k. 21, pismo pozwanego z 3 lutego 2017 roku k. 23, potwierdzenie przelewu tytułem wypłaty kwoty 553,50 złotych odszkodowania k. 24, ostateczne wezwanie do zapłaty k. 25, zeznania świadka M. S. k. 73v, zeznania świadka J. K. k. 74-74v, opinia biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego mgr inż. S. D. k. 95-101, zeznania biegłego k. 115- 115v/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez powoda, dowodów z zeznań świadków M. S. i J. K. oraz dowodu z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego mgr inż. S. D..

Sąd za wiarygodne uznał dowody w postaci dokumentów przedłożonych przez powoda, bowiem nie budziły one wątpliwości Sądu, a strona przeciwna nie kwestionowała ich prawdziwości. Niemniej zważyć należy, że czym innym jest uznanie danego dokumentu za wiarygodny, tj. uznanie, że nie został on podrobiony czy przerobiony, a czym innym jest wyciąganie stosownych wniosków z treści takiego dokumentu.

Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania świadków M. S. i poszkodowanej J. K., bowiem były jasne, logiczne i spójne. Nadto, korespondowały i uzupełniały się ze sobą, jak i z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd pełen walor wiarygodności przyznał opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego mgr inż. S. D., jak i jego zeznaniom. Zarówno sporządzona przez biegłego opinia, jak i jego zeznania nie budziły wątpliwości Sądu, strony nie podważyły ich skutecznie. Opinia została sporządzona w sposób fachowy, biegły odpowiedział jasno na wszystkie pytania postawione przez Sąd w tezie dowodowej. Zważyć należy, że biegły mgr inż. S. D. jest wieloletnim biegłym sądowym, z którego pomocy tutejszy Sąd korzystał wielokrotnie w innych podobnych sprawach.

Powyższy stan faktyczny pozostał co do zasady niesporny między stronami, a sam spór koncentrował się przede wszystkim na kwestii wymiaru uzasadnionego okresu najmu. Co prawda pozwany zakwestionował jeszcze legitymację powoda do występowania w procesie, ale w żaden sposób nie wskazał na czym miałyby polegać brak legitymacji czynnej po stronie powoda. Niemniej pozwany zakwestionował faktyczną odpłatność z tytułu wynajmu – podnosząc, iż zapis co do odpłatności wynajmu został sporządzony wyłącznie na potrzeby dochodzenia odszkodowania od ubezpieczyciela. Zdaniem pozwanego umowa najmu miała charakter bezgotówkowy, a sama poszkodowana nie poniosła wydatków związanych z wynajmem.

W ocenie Sądu roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie w części.

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (art. 822 § 1 k.c.). Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych regulują przepisy ustawy z 22

maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 473 ze zm.). Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Ustalenie odszkodowania z ubezpieczenia OC następuje według ogólnych zasad, określonych w art. 361-363 k.c., z tym jedynie zastrzeżeniem, że zakład ubezpieczeń zobowiązany jest tylko do świadczenia pieniężnego, ograniczonego do wysokości, ustalonej w umowie, sumy gwarancyjnej (art. 822 § 1 k.c. i art. 36 ust. 1 ustawy). W uchwale z 17 listopada 2011r. (III CZP 5/11) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego, niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej, obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że nie wszystkie wydatki, pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym, mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c.). Na dłużniku ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Za celowe i ekonomicznie uzasadnione mogą być – co do zasady – uznane wydatki poniesione na najęcie pojazdu zastępczego tego samego typu co uszkodzony i na czas niezbędny do naprawy albo zakupu nowego pojazdu.

W aktualnych realiach najęcie pojazdu zastępczego jest normalnym następstwem uszkodzenia samochodu, w wyniku wypadku komunikacyjnego, wykorzystywanego nie tylko w działalności gospodarczej. Z uwagi na dużą mobilność ludzi w dzisiejszych czasach, a także znacznie większą dostępność aut, niż w latach poprzednich, korzystanie z samochodu stało się powszechne i nie jest już postrzegane w kategorii luksusu. W przedmiotowej sprawie poszkodowany wykorzystywał przede wszystkim samochód do czynności codziennych jak dowiezenie dziecka do opieki, zrobienia zakupów, czy poszukiwania zatrudnienia. Z oświadczenia poszkodowanego wynika, że poszukując pracy przejeżdża dziennie około 40 km. Zarówno w orzecznictwie sądowym jak i w doktrynie w zasadzie panuje zgoda co do tego, że w razie zdarzenia drogowego, w wyniku którego doszło do szkody na pojeździe ubezpieczyciel sprawcy szkody w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ma obowiązek pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 26 listopada 2002r. V CKN 1397/00, wyrok Sądu Najwyższego z 18 marca 2003r. IV CKN 1916/00, wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 2004r. II CK 494/03, uchwała Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2011r. III CZP 05/11).

Zasadą jest, że zobowiązany do odszkodowania powinien zwrócić poszkodowanemu całą, wydatkowaną na ten cel kwotę (art. 361 § 1 i 2 k.c. ; z tym, że w przypadku podatnika podatku VAT - bez uwzględnienia jego wartości (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 17.05.2007 r. III CZP 150/06). Odszkodowanie może natomiast ulec zmniejszeniu jeżeli poszkodowany przyczynił się do zwiększenia szkody (art. 362 k.c.). Nie ulega wątpliwości, że poszkodowany nie przyczynił się w żaden sposób do zwiększenia szkody, a rzec należy, że pozwany, na którym obowiązek udowodnienia tegoż przyczynienia spoczywał, tego nie wykazał.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wobec rozbieżnych stanowisk stron co do uzasadnionego okresu najmu samochodu zastępczego, Sąd zdecydował się skorzystać z pomocy biegłego, który w tej kwestii swoją opinią rozwił wszelkie wątpliwości, wskazując, że technologiczny czas naprawy w niniejszej sprawie wynieść powinien 2 dni. Niemniej, dodatkowo w swoich zeznaniach biegły dodał, że rzeczywisty czas naprawy jest faktycznie dłuższy od czasu technologicznego, który jest czasem wynikającym z obliczenia w systemie eksperckim kosztów naprawy. Biegły w swoich zeznaniach stwierdził, że uzasadniony okres naprawy w niniejszej sprawie wynieść powinien 5 dni, na które złożyć powinny się 2 dni czasu technologicznej naprawy, a także czas konieczny na uzyskanie odpowiednich części i dodatkowe czynności związane z przyjęciem pojazdu do naprawy i jego odebraniem po wykonaniu naprawy. Sąd w pełni podzielił opinię biegłego i uczynił ją swoją. Wobec tego Sąd uznał za uzasadniony okres najmu w wymiarze 5 dni.

Tym samym, mając na uwadze bezsporną stawkę dzienną najmu w kwocie 184,50 złotych brutto, m łącznie, uzasadniony czynsz najmu samochodu zastępczego za 5 dni wynieść powinien 922,50 złotych.

Wobec tego, że pozwany kwestionował również stawkę za podstawienie i odbiór samochodu zastępczego, Sąd stwierdził, że był to uzasadniony koszt związany z poniesioną przez poszkodowaną szkodą, a także koszt związany z samym najmem samochodu zastępczego. Na takie przekonanie Sądu składa fakt, że choć w G. i jego okolicach – jak stwierdził biegły – są wypożyczalnie samochodów zastępczych, to jednak biorąc pod uwagę uznane za wiarygodne zeznania poszkodowanej J. K., nie każda z nich chciała wypożyczyć poszkodowanej samochód zastępczy, a to z uwagi na wiek jej – uszkodzonego w dniu 14 grudnia 2016 roku – samochodu. Zauważyć należy, że poszkodowana skorzystała z oferty wypożyczalni powoda, który świadczy usługi na ogólnie pojętym lokalnym rynku – a tym lokalnym rynkiem jest obszar województwa (...). W ocenie Sądu, biorąc pod rozwagę wcześniejsze wywody natury prawnej stwierdzić należy, że w zakresie normalnego następstwa uszkodzenia samochodu jest nie tylko sam najem samochodu zastępczego – ale również jego podstawienie i odbiór przez podmiot wynajmujący, co wiąże się z kosztami za każdy przejechany kilometr. Poszkodowana zatem miała prawo oczekiwać, że samochód zastępczy zostanie jej podstawiony do miejsca czy to zamieszkania, czy miejsca – w niniejszej sprawie – naprawy uszkodzonego w dniu zdarzenia samochodu.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego dotyczącego faktycznej odpłatności z tytułu wynajmu oraz zarzutu braku legitymacji czynnej do występowania w procesie. Stwierdzić należy, że w myśl art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Nadto, w myśl art. 510 § 2 k.c. jeżeli zawarcie umowy przelewu następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności, z zapisu zwykłego, z bezpodstawnego wzbogacenia lub z innego zdarzenia, ważność umowy przelewu zależy od istnienia tego zobowiązania. Artykuł 510 § 2 k.c. jest odpowiednikiem art. 156 k.c. i stanowi wyraz zasady kauzalności czynności prawnych rozporządzających. Przelew wierzytelności jest czynnością formalnie oderwaną – rozporządzenie wierzytelnością nie musi wskazywać zobowiązania, na podstawie którego następuje. Artykuł 510 § 2 k.c. dotyczy czynności rozporządzających dokonanych w celu wykonania istniejącego zobowiązania, jeśli skutek rozporządzający wynika z odrębnej czynności, a nie z czynności zobowiązującej na podstawie art. 510 § 1 k.c. Artykuł 510 § 2 k.c. uzależnia skuteczność rozporządzenia od ważności zobowiązania: jeżeli zobowiązanie nie istnieje (np. ze względu na nieważność testamentu w wykonaniu zapisu, z którego przeniesiono wierzytelność) czynność rozporządzająca wierzytelnością będzie nieważna. Nieważność (bezwzględna lub względna ze skutkiem *ex tunc*) czynności zobowiązującej, zapisu lub innego zdarzenia powoduje, że zobowiązanie nigdy nie powstało, a nieistnienie zobowiązania skutkuje nieważnością rozporządzenia (zob. P. Sobolewski, Komentarz do art. 510 Kodeksu cywilnego [w:] K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, CH Beck 2018 – Legalis 2018). Mając na uwadze powyższe wywody zważyć należy, że zawarta umowa cesji stanowi przypadek przelewu w celu zapłaty. Wynika to z tego, że powód jako wynajmujący poszkodowanej pojazd zastępczy w wykonaniu umowy przez poszkodowaną wystawił fakturę VAT. Zapłata za wykonanie naprawy nastąpiła w formie przelewu wierzytelności. Logicznym jest, że zamiast dochodzenia należności z tytułu naprawy od poszkodowanej, zawarł z nią umowę przelewu przysługującej jej wierzytelności przeciwko ubezpieczycielowi. Dzięki temu powód mógł dochodzić zapłaty odszkodowania, czy też pozostałej jego części od ubezpieczyciela bezpośrednio. W ocenie Sądu przyczyna prawna przysporzenia wynika z umowy przelewu wierzytelności i w ten sposób poszkodowana poniosła koszt najmu samochodu zastępczego. Co prawda pozwany nie sprecyzował dlaczego w jego ocenie powód nie posiada legitymacji czynnej, ale wobec kwestionowania faktu odpłatności to, właśnie co do skuteczności zawarcia umowy przelewu wierzytelności można było rozważać powstałą w następstwie tej umowy legitymację czynną powoda.

Mając zatem na uwadze powyższą argumentację Sąd na podstawie art. 822 § 1 k.c. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w T. kwotę 771,16 złotych, na którą złożyła się kwota 369,00 złotych stanowiąca różnicę między uzasadnionym czynszem najmu za 5 dni – 922,50 złotych a wypłaconym przez pozwanego odszkodowaniem w kwocie 553,50 złotych oraz kwota 402,16 złotych tytułem kosztów podstawienia i odbioru samochodu zastępczego.

W zakresie odsetek od zasądzonej kwoty 771,16 złotych Sąd postanowił na podstawie art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

W pozostałej części Sąd oddalił powództwo na podstawie art. 822 § 1 k.c. a contrario.

W zakresie kosztów procesu Sąd postanowił na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. i art. 100 k.p.c. w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu i stosunkowo rozdzielił koszty między stronami. Wobec tego, że pozwany poniósł większe koszty związane głównie wynagrodzeniem biegłego to ostatecznie powód zobowiązany jest zwrócić pozwanemu kwotę 644,77 złotych kosztów procesu, po uwzględnieniu wszelkich kosztów poniesionych przez obie strony.